

DRUŽBENO UPRAVLJANJE

Razdelitev dobička med komunami in podjetji

Anketa »Naše skupnosti«

Ker bodo ljudski odbori kmalu začeli izdelovati družbene plane za leto 1956, je naš list odprl to anketo z željo, da bi s tem pomagal k pravilni vzpostavitvi odnosov med komunami in podjetji. Dosedanja praksa bo vsekakor vplivala tudi na razdelitev dobička za prihodnje leto.

Uredništvo je zaprosilo ljudske odbore, zbornice proizvajalcev, delavske svete, direktorje podjetij in druge, naj bi odgovorili na nekaj vprašanj.

Ali razdelitev dobička pušča dovolj sredstev za rekonstrukcijo in razvoj podjetja, oziroma če komunne lahko zadostijo svojim osnovnim potrebam? Katera metoda razdelitve dobička se je pokazala kot najugodnejša? Kako je izvršena razdelitev vplivala na cene? Kakšen je na tem področju odnos med komunami in zadrugami ter združenimi podjetji? To so glavna vprašanja, na katera naj bi anketa dala odgovor.

Upamo, da se bo krog udeležencev naše ankete razširil tudi med tiste, na katere se nismo neposredno obrnili. Pričakujemo, da bodo delavski sveti, ljudski odbori in dr., ki jih ti problemi zanimajo, sodelovali v naši anketi, s čimer bodo pripomogli k boljšemu vzpostavljanju medsebojnih odnosov med komunami in podjetji.

»Naša skupnost« bo tudi v prihodnje organizirala razne diskusije in ankete.

V tej številki objavljamo do zdaj sprejete odgovore.

Ljudski odbor občine Ljubljana-Šentvid:

Vskladiti potrebe občine in podjetja — glavna naloga

Naša občina je imela za leto 1955 zelo neznan proračun — vsega okrog 10 in pol milijona dinarjev. Zaradi tega tudi del dobička, ki ji pripada od gospodarskih podjetij, ni velik. Predvideno je, da bi industrijska podjetja oddvojila od njega dobička v občinski proračun blizu 2 milijona dinarjev, prav toliko gostinska in obrtna podjetja. Leto je prvič predviden v občinskem proračunu del dobička gospodarskih podjetij, dočim je prejšnja leta občina črpala dohodek iz davkov od prebivalstva.

Vsa ta sredstva uporabljamo v glavnem za popravila občinskih poti in za druge komunalne potrebe, nekaj pa odvajamo

tudi za kulturno-prosvetno in telesnovzgojno delo.

Sedanji odnos je bil nekako normalen, ker je mnoge potrebe na področju občine financiralo mesto iz svojega proračuna. Zaradi obveznosti, ki so prišle na novo občino, pa se mora v prihodnje ta odnos menjati. Naročni dohodek znaša v naši občini okrog 1 milijardo in pol dinarjev, zato je treba razen na potrebe samih gospodarskih podjetij gledati tudi na velike potrebe komunalne skupnosti.

Spraviti pravilno v sklad potrebe občinske skupnosti, posameznega podjetja in posameznika, to bo v prihodnje glavna naloga občinskega odbora.

Jože Dolenc, direktor Zavoda za planiranje — Kranj:

Vplačana sredstva so namenjena stanovanjski izgradnji

»Na področju bivšega okrajnega ljudskega odbora Kranj so bile občine na podlagi družbenega plana različno udeležene pri dobičku. Odstotek udeležbe je zavisel od vsote ostalih lastnih prejemkov občine in od zneska skupnega dobička, ki se ustvarja na njenem področju. Posebej je odvisen tudi od višine administrativnega proračuna in sredstev, ki jih je okrajni ljudski odbor predvidel za kritje investicijske izgradnje v določeni občini.

Letos so občine znova dobile

možnost udeležbe pri dobičku, s katerim razpolagajo podjetja. To priložnost so predvsem izrabile mestne občine s posebnimi pravicami, kjer je skoncentriran največji del industrije. Ta sredstva so v glavnem namenjena za stanovanjsko izgradnjo. Če so bili v prejšnjih letih primeri uporabe sredstev za manj važne in ne posebno nujne potrebe, se je to zgodilo zaradi tega, ker so ljudski odbori izvajali investicijsko izgradnjo iz presežkov sredstev, ki pa so bili konec leta 1954 odzveti.

Zarko Radičević, podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Niš:

Sedanje občine so se približale podjetjem

»Če gledamo s stališča potreb mesta, moramo ugotoviti, da instrumenti o zajemanju dobička mesto Niš in njegovo okolico ostro zadevajo. Razume se, da so federaciji sredstva nujno potrebna, in če objektivno govorimo, ne bi mogli zveznim instrumentom ničesar očitati. Toda del dobička, ki ostane za razdelitev med mestom in gospodarskimi organizacijami, je premajhen. Zato je bilo mesto, da bi krilo najnujnejše izdatke, prisiljeno zadržati zase največji del dobička. Čeprav je podjetjem in gospodarskim organizacijam na ta način ostalo zelo malo, vendar vsem potrebam ni bilo moč zadostiti. Tako postavljen odnos pa je, po drugi strani, v nekaj primerih silil podjetja, da so dvignila cene svojih proizvodov.

Sredstva, ki smo jih dobili od obdavčenja dobička gospodarskih organizacij in podjetij, smo večji del izkoristili za ustanovitev sklada lokalnih investicij v gospodarstvu in za kritje proračunskih izdatkov. Od proračunskih sredstev odpada skoraj 50 odstotkov na prosveto, dočim je bilo za komunalne probleme moč oddvojiti komaj 50 milijonov dinarjev, kar znaša nekaj več kakor 6 odstotkov celokupnih proračunskih sredstev. Pri tem je treba upoštevati, da ima mesto Niš vrsto nerešenih komunalnih problemov in da se v tekočem letu ni moglo za njihovo rešitev oddvojiti niti minimuma sredstev.

Maks Dolinar, predsednik občinskega ljudskega odbora Jesenice:

Zagotoviti občini važnejše mesto

»Po odbitku zveznega dela je publiki, tako da je občina dobila občina udeležena pri dobičku podjetja s štirinajstimi odstotki. Od tega deleža je odšlo 70 odstotkov kot davek re-

»Moramo poudariti, da je mesto Niš posebno težko prizadebati pri dohodkih mesta. Čeprav mesto vzdržuje iz svojih proračunskih sredstev večje število ustanov, ki služijo vsej Srbiji, pa tudi federaciji, ven-

grada in razumemo prizadevanje je obvezno, da plača prispevek republiki v znesku 830 milijonov dinarjev.

Prepričani smo, da bo novi komunalni sistem omogočil boljše odnose in trdnjšo zvezo med komunami in podjetjem. Namesto mestnega ljudskega odbora, ki je bil povezan z okoli 200 podjetji na področju mesta Niša so se pojavile občine, ki so v vsakem pogledu bližje podjetjem.«

Niš

Zivoia Konstantinović, predsednik delavskega sveta tovarne strojnega orodja »Ivo Lola Ribar« — Železnik:

Zamenjava strojev ne trpi odlašanja

»Tema ankete daje možnost, da se mnogo pove, toda istočasno tudi veže roke. Če vzorejamo potrebe in probleme mesta, je zelo težko dati prednost eni ali drugi strani. Težko je ugotoviti, ali ima na primer mesto nepotreben presežek na račun nezadoščenih potreb podjetij. Zato se v to bom spuščal, toda ugotavljam, da je Železnik precej prizadet. Dobro poznamo probleme Beo-

nje odbora, da bi angažiral čim večja sredstva za rešitev teh problemov. Končno, saj tudi odstotek dobička, ki nam je ostal — skoraj 23 odstotkov — ni nepomemben. Od 294 milijonov nam je ostalo 67 milijonov.

Toda naši problemi so take narave, da nam tudi dokaj večji odstotek ne bi mnogo pomagal. Gre za vprašanje izrabljenosti strojev. Nekatere še vedno uporabljamo, čeprav je njihov rok trajanja že prešel. Ti stroji izhajajo iz reparacij in vsi naši delavci so se na njih izučili. Zdaj nam je nujno potrebna zamenjava okrog 25 odstotkov strojev. Za mnoge od njih je že komisij-sko ugotovljeno, da jih je treba zamenjati. Toda amortizacijski sklad tega ne dopušča. Ne samo, da jih ne moremo zamenjati, celo remont smo morali ustaviti.

Drugi večji problem so stanovanja. Če bi mogli zagotoviti stanovanja, bi lahko sprejeli 1000 novih delavcev in tehnikov. Toda števila zaposlenih ne moremo povečati do nivoja, ki ga zahteva proizvodnja, ker nimamo stanovanj.

Ti problemi so zelo pereči, zlasti pa vprašanje zamenjave izrabljenih strojev ne trpi odlašanja. Zato menim, da bi morali to tudi v okrajnem ljudskem odboru upoštevati.

Od reorganizacije ljudskih odborov, menim, da lahko pričakujemo zgolj izboljšanje odnosov med podjetji in komunami. Pri nas pa ne verjamem, da bi bile kakšne spremembe, ker tovarna ni pripadla občini Železnik, temveč je ostala vezana na okraj.

Jesenice